

Nr 352.

Av herr **Zander**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 152, med förslag till hälsovårdsstadga m. m.

Kungl. Maj:t har i proposition nr 152 velat inhämta riksdagens yttrande över förslag till en ny hälsovårdsstadga. Det torde vara otvivelaktigt, att den hälsovårdsstadga, som sålunda är ifrågasatt att införas, i väsentliga delar är avsevärt bättre än den stadga som nu gäller. Det synes mig emellertid, som borde en ny hälsovårdsstadga innehålla fylligare bestämmelser i avseende på en för det allmänna så betydelsefull sak som bad, än vad förslaget innehåller.

Det är i avseende på den allmänna hälsovården i stad, som hälsovårdsnämnden i förslaget föreskrivit, att nämnden skall bl. a. verka för att tillgång beredes såväl till allmänna, billiga varmbad som ock, där så ske kan, till bad i öppet vatten. För landets vidkommande är förslaget, att, där så lämpligen kan ske, tillgång beredes till billiga varmbad.

Dessa bestämmelser synas mig inte vara tillfredsställande.

Den betydelse som bad har till förekommande av ohälsa är så allmänt erkänd, att uti en hälsovårdsstadga, som är omarbetad under en tid, då kampen mot olika sjukdomar ställer de största krav på hälsovården, det bort beredas denna, sjukdom förekommande verksamheten, ett större utrymme. Det finnes ingenstades i stadgan ifrågasatt, att kommunen eller annan skall hava skyldighet att föranstalta om anordningar för att bad skola göras tillgängliga för befolkningen.

Det gives flera utgångspunkter för badfrågans upptagande i sammanhang med den allmänna hälsovårdsstadgans om också en del bestämmelser i frågans själva tekniska utförande kan sättas i sammanhang med andra förordningar eller särskild lagstiftning. Då emellertid förra

årets lagtima riksdag avlät en skrivelse till Kungl. Maj:t, vari hemställdes om utredning, huruvida och i vad mån åtgärder från statens sida kunna vidtagas för att på landsbygden och särskilt i större befolkningscentra befrämja tillkomsten av badanstalter, det på den grund finnes föga hopp om att få riksdagen att nu i anslutning till hälsovårdsstadgan göra ett bestämt uttalande i denna sak, skall jag i det avseende ej göra något bestämt yrkande. Jag vill blott uttala den förhoppningen, att Kungl. Maj:t skall låta sig angeläget vara att i en snar framtid fullfölja den av riksdagen gjorda framställningen om utredning av badspörsmålet. Däremot är det i några detaljer jag ämnar göra några bestämda förslag.

Paragraf 35 innehåller, ifråga om vad som åligger hälsovårdsnämnd, bestämmelser om att nämnden skall bl. a. verka för att, där så lämpligen kan ske, tillgång beredes till billiga varmbad. För städernas vidkommande är detta nämndens åliggande utsträckt att även omfatta bad i öppet vatten. Jag anser, att ungefär samma bestämmelser, som äro ifrågasatta för städerna i detta avseende, även böra gälla för landet.

Det är inte alltid på landet så att bad i öppet vatten utan vidare står till buds. I tätt befolkade trakter kan det ofta vara svårt nog att få lämpliga badplatser, även där tillgång på vatten ej lägger hinder i vägen. Strandrätten till en lämplig badplats kan ligga under någon enskild ägare, som inte utan vidare vill upplåta densamma för badning. Och i tättbebyggda samhällen kan det ofta inträffa, att en lämplig badplats ligger så till, att den kan behöva omgärdas med ett plank eller dylikt för att kunna isolera de badande från omgivningen. Att ordna sådana angelägenheter bör jämväl åligga hälsovårdsnämnden på landsbygden. En föreskrift, att hälsovårdsnämnden på landsbygden även bör verka för att tillgång beredes, där så ske kan, till bad i öppet vatten, synes mig vara väl motiverad.

I fråga om bostäder och samlingslokaler finnes i par. 8 för stad och i par. 43 för landet bestämmelse om att bostadsrum skall vara försett med fönster, någon motsvarighet härtill stadgas inte beträffande samlingslokaler. Det synes emellertid mig vara av behovet påkallat att så sker. Det uppstår nämligen lokaler även ute på landsbygden, som huvudsakligen äro avsedda för biografförevisningar, där fönster ej insättes. Att så sker i storstäder, där byggnadsförhållandena kunna nödvändig göra att lokaler placeras så att fönster ej kunna anbringas på desamma, må vara en sak, som kan anses såsom oundviklig. Men att det sker ute på

landsbygden och i städer, där byggnadsförhållandena ej utgöra hinder för fönsters anbringande, synes mig vara något, som ej bör tillstädjas. Ur sanitetssynpunkt spelar det en avsevärd roll, om det finns fönster på en lokal, så att solljus och luft kan direkt sprida sig i salen och förhindra, att samlingssalen blir en veritabel pästhärd.

I par. 43 mom. 3 är ifrågasatt, att golvet i nyinrett boningsrum eller kök skall ligga minst 30 cm. högre än den angränsande markens yta. Detta mått förefaller vara alldeles för lågt. Med nuvarande byggnadsmetoder får man sällan se, att golvytan ligger lägre än omkring 50 cm. högre än markytan. Och att i en stadga, som är avsedd att förbättra sundhetsförhållandena, göra föreskrifter, som kunna försämra tillståndet, förefaller mig inte vara att förorda. Jag kommer därför att föreslå minsta avståndet i detta fall till 60 cm.

På grund av vad jag sålunda anfört, får jag föreslå riksdagen att besluta

att i sitt yttrande till förslag till hälsovårdsstadga hos Kungl. Maj:t anhålla, att följande ändring vidtages i stadgan par. 35: Varje kommun — — — området. För detta ändamål — — — områdets innevånare, samt att där så lämpligen kan ske, tillgång beredes till såväl allmänna, billiga varmbad som ock till bad i öppet vatten;

att uti par. 8 och 43 införes bestämmelse om att lokal, varest vanligen ett större antal människor samlas, skall vara försedd med fönster, som skall vara tillräckligt stort och lämpligt anbragt, att lokalen erhåller god dager och nödig luftväxling genom fönstret kan åstadkommas, samt att i bestämmelsen uti par. 43 mom. 3 om lägsta mått å golvet höjdläge över marken i stället för föreslagna 30 cm. må stadgas 60 cm.

Stockholm den 22 mars 1919.

Albert Zander.